

КОНЦЕПТ «ГЛОКАЛІЗАЦІЯ» ТА ОСНОВНІ СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Ніколаєнко Ганна,

канд. філос. наук, доцент кафедри

журналістики, реклами та медіакомунікацій

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

e-mail : anna.rain.noise@gmail.com

Стаття присвячена аналізу основних процесів та тенденцій сучасного лінгвокультурного простору через концепт «глокалізація». Визначено зміст та специфіку цього концепту. Виявлено, що лінгвокультурний підхід до аналізу феномену глобалізації дає можливість простежити інші її аксіологічні, ментальні трансформаційні процеси. Використання концепту «глокалізація» в дослідженнях сучасних мовних тенденцій, на думку автора, застерігає від ризику спекулятивних узагальнень та переоцінки процесів асиміляції, гомогенізації та універсалізації мови, відкриває простір для вивчення лінгвокультурної гібридизації.

Ключові слова: комунікація, мовні тенденції, глобалізація, глокалізація, гібридизація.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковим й практичним завданнями.

Сьогодні, як у 1920-ті роки, коли побачив світ «Логіко-філософський трактат» Людвіга Вітгенштайна, серед дослідників різних галузей не вшухають суперечки щодо проблеми, чи означають «межі моєї мови межі мого світу». У дослідженні цієї проблематики окреслилися два основні підходи. З одного боку, це підхід,

найяскравіше представлений у гіпотезі Сепіра-Ворфа про залежність нашої свідомості та когнітивних здібностей від конкретного лінгвістичного «багажу» [8]. З другого, — це генеративна лінгвістика Н. Хомського, згідно з якою не конкретна мова є засобом пізнання світу, а людина має вроджений граматичний модуль, «універсальну граматику», завдяки якій навіть діти, які не оволоділи нормами рідної мови, здатні до комунікації та обробки інформації [14].

І хоча характер зв'язку мови та свідомості й досі всебічно не вивчений, особливості співвідношення мови та культури за часів Вільгельма фон Гумбольдта та поширення неогумбольдтіанства висвітлені достатньо. «Мова — це не просто засіб взаєморозуміння, а й зліпок зі світогляду й духу мовця; суспільство — це необхідне середовище її існування, однак не єдина мета, до якої вона прагне» [цит. за 13]. Мова є не лише засобом комунікації та одним з основних чинників етнічної спільності, а й відображенням колективного несвідомого, ієрархії ментальних, духовних, матеріальних цінностей певної культурної спільноти. Саме тому досить поширеними серед дослідників є поняття «мовна свідомість», «мовна картина світу» тощо.

Одним із провідних процесів сучасної культури є глобалізація. Процес глобалізації, з одного боку, найчастіше представляють як тотальну культурну вестернізацію та американізацію, з іншого — як процес всесвітньої культурної інтеграції та уніфікації [9, 7–8]. Дійсно, універсалізація культури спостерігається на найрізноманітніших рівнях: від економічного та політичного до культури повсякдення. Африканський масай увечері знімає національний одяг, у якому позував перед туристами, одягає джинси, бере пляшку «Coca-Cola» та входить до світової мережі через ноутбук — це дуже нагадує практики повсякдення мешканця американського чи європейського мегаполісу.

Але така, досить ідеологічно заангажована інтерпретація трансформаційних процесів сучасної культури, як глобалізм, не враховує їхньої багатовимірності, невизначеності, не дає відповіді на питання, чи має така взаємна культурна та мовна інтеграція характер лінгвокультурної гомогенізації та асиміляції, або ж комплементарний характер взаємодоповнення та збагачення?

На нашу думку, вихід із цієї суперечки запропонував англійський соціолог Роланд Робертсон впровадженням поняття «глокалізація» [цит. за 7, 11], у якому відображені комплементарність та дифузія цих процесів, хоча й не виключається можливість конфлікту локальних і глобальної культур.

Феномен глокалізації все частіше привертає увагу політологів та економістів, але його лінгвокультурний вимір і досі залишається недостатньо вивченим, що, на нашу думку, надає темі дослідження особливої актуальності.

Дослідження має за мету проаналізувати основні процеси та тенденції сучасного лінгвокультурного простору за допомогою концепту «глокалізація».

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Чимало українських та зарубіжних науковців зробили свій внесок у розробку проблем лінгвокультурних процесів сучасності.

Лінгвокультурні аспекти глобалізаційних процесів досліджуються лінгвістами, культурологами, філософами мови та культури й висвітлені у дослідженнях Р. Робертсона, У. Бека, З. Баумана, Е. Гідденса, Ф. Легрена, В. Толстих, О. Одегової [9], В. Постовалової [10], М. Епштейна, О. Колесніка, Л. Дротянко [6] та інших.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Концепт глокалізації передбачає висвітлення всієї багаторівневості трансформаційних процесів світової культури: від макрорегіональних структур на кшталт НАТО, ЄС до регіональних структур всередині

держав. Хоча найнижчі рівні, на жаль, залишаються найчастіше на периферії дослідницької уваги [7].

Концепт глокалізації — це не редукування усього розмаїття процесів до тотальної уніфікації культури чи, навпаки, збереження локальних особливостей культур доби доглобального світу. Змістом цього концепту є ідея децентралізації культурних глобальних трансформацій та ідея регіональних відповідних реакцій на процеси трансформації. Це динамічна рівновага світової культури, за умови якої тільки й можлива ідентифікація окремих етнокультурних спільнот у ситуації крос-культурних взаємодій. Глокалізація передбачає плюралістичну модель міжкультурної комунікації, а не системні форми зв'язку [7].

Концепт глокалізації пов'язаний із поняттям *транскультури* (культурні процеси, що розповсюджуються за межі національних, релігійних, професійних культур тощо). «Модель транскультури, або транскультурного простору, на відміну від своєї «суперниці» (моделі глобалізму — А. Н.) фіксує увагу на спонтанних процесах *гібридизації*, що відбуваються у віртуально-реальному просторі, утвореному сучасними засобами масової комунікації та інформаційними комп'ютерними технологіями. Гібридизація, за оцінками дослідників, фактично виступила динамічною рисою поточного етапу глобалізації» [9, 10]. Сама гібридизація в такому контексті може бути представлена як локальна адаптація глобальних культурних трендів. Серед ідей регіональних відповідей на глобальні процеси сучасності та культурної гібридизації можливо, на нашу думку, коректно інтерпретувати лінгвокультурні тенденції.

Треба зазначити, що будь-яке визначення універсальних мовних тенденцій є досить умовним, тому що дослідникові фізично неможливо охопити усю фактичну базу для емпіричного дослідження та подальшого теоретичного аналізу його висновків. Точна кількість

мов корінних народів невідома: називають кількість від 4000 до 7000. Можна лише намітити загальні риси, спираючись на дані лінгвістів, культурологів, соціологів тощо.

Отож, умовно спробуємо виокремити наступні тенденції.

1. *Універсалізація тенденцій та розмивання мовних меж.* Завдяки поширенню нових інформаційних технологій наша цивілізація перетворюється на «глобальне село» (М. Маклюен), у якому інтенсифікується та зростає швидкість комунікації й передача інформації. У такому глобалізованому світі новітніх технологій відбувається поширення універсальних трендів культури та розмивання міжкультурних меж, зокрема й мовних. Хоча пересічна людина сьогодні володіє 2-3 мовами, нові технології перекладу значно спрощують комунікацію. За таких умов незнання якоїсь мови не є проблемою. Наприклад, завдяки сервісу Google перекладач може майже миттєво перекладати будь-які письмові тексти, а завдяки спеціальній гарнітурі або навушникам-перекладачам типу Мупані Слік є можливість перекладати усні тексти. Ця легкість перекладу Іншого створює небезпечну ілюзію його прозорості, проникності будь-якої культури, зрозумілості та «розчаклованості» світу. Своєрідною протиотрутою тенденції цієї культурно-гносеологічної «гордині» є поява в усьому світі проектів на кшталт «Європейського словника філософій. Лексикону неперекладностей». Тому що є речі, котрі принципово неможливо перекласти (філософські поняття або поезія) — перекладач завжди створює новий продукт. Так було, наприклад, з перекладами текстів Шекспіра, Гете, Рільке, зробленими Б. Л. Пастернаком.

2. *«Трендовість» лінгвістичних форм.* Для сучасної культури властива певна «трендовість» світогляду, що виражається як у вербальних, так і невербальних кодах. Приклад невербального трендового семіотичного коду — певні коди мови тіла (наприклад,

популярність на фото в соціальних мережах губ «дакфейсу», з 2015 року — губ «риб'ячого позіху» тощо).

«Трендовість» має прояви на різних рівнях мови та в різних формах. Наприклад, у поширенні в певний період конкретних висловів-кліше та штампів. Зокрема, зараз у Instagram поширені вислови «токсичні стосунки», «зона комфорту», «бути у моменті», «бути тут і зараз» тощо.

Спробою фіксувати лінгвістичні тренди є поява в усьому світі проєктів «Слово року» (у США, Великій Британії, Австралії, Данії, Японії, Німеччині, Росії, з 2013 році в Україні тощо). Цікаво, що іноді локальні тренди співпадають у деяких країнах, утворюючи глобальний мовний тренд. Наприклад, у 2008 році у мовних «трендах» всього світу було слово «криза», у 2015 році — Brexit, у 2016 році — «біженці», у 2020 році — «пандемія» тощо.

3. *Запозичення.* Ця тенденція найчастіше представлена в різних країнах поширенням англіканізмів (в українській мові зараз популярні, наприклад, такі: «сервіс», «фідбек», «івент», «стартап», «шеймінг», «інсайт» тощо).

Це пов'язано з тим, що саме англійська мова стала мовою міжнародної комунікації, її провідною функцією сьогодні є «усунути мовний хаос в загальній мовній системі світу» (концепція «глобальної англійської мови» [9,11]). Велике значення набуває китайська мова, що спричинено економічним та політичним впливом КНР на міжнародній арені).

4. *Зниження мовного стандарту та демократизація мови.* Сьогодні у публічних висловах досить поширені жаргонізми, варваризми, слова-паразити, спрощуються синтаксичні структури речення, письмова мова наближається до усної тощо. Це є своєрідним «побічним ефектом» процесу демократизації мови. Під процесом демократизації мови слід розуміти свободу вислову

особистістю всіх своїх інтенцій з будь-якого приводу. Цей процес пов'язаний і з такими чинниками, як «орієнтація на широкі верстви населення, масовий характер будь-якого явища, перетворення чого-небудь у доступне для широкого кола споживачів» [2]. Цікаву мовну трансформацію в зв'язку зі впливом масової культури вказує український філософ А. О. Баумейстер: «Відбувається великий перехід з пропозиціональної мови на сигнальний. Сигнали висловлюють вузький набір “повідомлень”: гнів, обурення, обурення, ненависть, схвалення» тощо [3].

Також важливою умовою демократизації мови є те, що в сучасній культурі літературна мова перестає бути орієнтиром лінгвістичних норм — її функції перебирає на себе мова ЗМІ. Сама літературна мова перебуває під значним впливом мови ЗМІ [12, 133].

5. *«Інфантилізація» мови.* Ця тенденція є проявом більш глобальних явищ: соціального та психологічного інфантилізму. Орієнтація на молодь як основного свого споживача — характерна риса сучасної культури. Дослідники-соціологи та психологи вказують на феномени «довгого дитинства» і «відкладеного дорослішання» (Джеффри Арнетт тощо). У нинішніх реаліях набагато довше триває дитинство: якщо раніше підлітковий вік психологи обмежували рамками 12–16 років, то зараз його межі продовжує термін до 18 або навіть 21–24 років. Спостерігається культ освіти, тому суспільство більш лояльне до людей, які довше не можуть визначитися з вибором життєвого шляху, професії, приділяють багато часу навчанню й нехтують облаштуванням власного побуту. Психологи навіть виділяють такий феномен, як «синдром Пітера Пена», або «кідалтизм» — явище досить успішних та професійно реалізованих людей, які, однак, втікають від реальності в світ «дорослих іграшок» (патологічне захоплення автомобілями, модним одягом, комп'ютерними іграми тощо) та уникають тривалих стосунків.

На рівні мови інфантилізація має прояви у використанні штампів із мультиплікації, у використанні нетипових для субкультури дорослих лінгвістичних форм на кшталт «мені ...рочків», «привітик», «обіймашки», «мімімі», «цьомики» тощо. Також проявом психологічної нерішучості є досить поширене використання «як би», «типу», «ніби так» тощо [16]. Поширена думка про кризу мовної культури сьогодні. Але міф про «золоту добу» існував завжди. Уже в Середньовіччі людина відчувала себе нащадком цивілізації, що вироджується, коли називала себе «карликом на спинах гігантів» (Бернард Клевроський).

У сучасному просторі мови, разом з негативними процесами, важливо визначити й позитивні тенденції. Наприклад, завдяки поширенню загальної освіти та інформаційних технологій розповсюджується чітка офіційна норма, зокрема норма вимови слів. Ми стали точніші фонетично, адже навіть у сервісах-перекладачах є функція аудіопромови для самоконтролю. Наш час — це період популярності писемного мовлення, завдяки можливості для будь-кого вести блог у соціальній мережі. Наше покоління — це покоління, вкрай чутливе до мови ворожості й вербальної агресії.

Висновки та перспективи дослідження.

Сьогодні інтенсивно відбуваються трансформаційні процеси лінгвокультурного простору, пов'язані з процесами глобалізації. Неправомірно оцінювати ці процеси як регресивні — вони є ознаками нових якостей мови за нових соціальних, технічних умов. За умов ситуації інформаційного суспільства та поширення впливу ЗМІ в суспільному та культурному житті змінюється еталон лінгвістичних норм — літературна мова змінюється на мову ЗМІ. Лінгвістичні процеси глобалізуються й набувають деяких ознак універсалізації. Мова розвивається в напрямку уніфікації та нейтралізації, демократизації та водночас інтелектуалізації (поширення запозичень

та наукових термінів) тощо. Однак, ми обмежені форматом дослідження. Наведені дані потребують подальшого уточнення та поглиблення. Деякі важливі тенденції лінгвокультурного простору залишились поза дослідницькою увагою та є перспективними для подальшого аналізу (мовна реакція на гендерні трансформаційні процеси тощо).

Література:

1. Єрмоленко С. С. Мовне моделювання дійсності і знакова структура мовних одиниць. Київ, 2006. 384 с.
2. Баймусаева Б. Ш., Жубай А. Б., Коньрова А. О. Демократизация языка как примета времени. URL: <https://scienceforum.ru/2018/article/2018004978> (дата звернення: 12.09.2020).
3. Баумейстер А. О. Человек обесценивает и отказывается от того, что сделало его человеком. URL: <https://koppel.pro/diary/chelovek-obescenivaet-i-otkazyvaetsya-ot-togo-chto-sdelalo-ego-chelovekom-15586> (дата звернення: 12.09.2020).
4. Витгенштайн Л. Логико-философський трактат. URL: <http://w2.ict.nsc.ru/jspui/bitstream/ICT/951/3/vit.pdf> (дата звернення: 12.09.2020)
5. Глокализация: концепции, характерные черты, практические аспекты. *Вестник Северо-Восточного федерального университета им. М. К. Аммосова*. 2005. Т. 2. Вып. 3. С. 111–115.
6. Дротянко Л. Г. Ментальний аспект комунікації в полікультурному середовищі в умовах глобалізації. *Вісник Національного авіаційного університету*. Філософія. Культурологія. 2013. №2. С. 5–8.
7. Кожевников Н. Н., Пашкевич Н. Л. Глокализация: концепции, характерные черты, практические аспекты. URL: <https://>

- cyberleninka.ru/article/n/glokalizatsiya-kontseptsii-harakternye-cherty-prakticheskie-aspekty/viewer (дата звернення: 12.09.2020).
8. Кудрявцева Н. С. Идеї О. О. Потебні в аспектах гіпотези лінгвістичної відносності. URL: http://irbis.nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzfn_2010_2_15.pdf (дата звернення: 12.09.2020).
  9. Одегова О. В. Глобализация языка и культуры: специфика и место в системе глобальных процессов современности. Томск: Издательский Дом Томского государственного университета, 2017. С. 5–20.
  10. Постовалова В. И. Лингвокультурология в свете антропологической парадигмы. *Фразеология в контексте культуры*. Москва: Наука, 1999. С. 28–31.
  11. Рабжаева М. В. Гендерная антропология: концептуальная и институциональная характеристика. URL: http://www.jourssa.ru/sites/all/files/volumes/2002_2/Rabzhaeva_2002_2.pdf.
  12. Солганик Г. Я. Современная языковая ситуация и тенденции развития русского языка. *Вестник Московского университета*. Серия 10: Журналистика. 2010. Вып. 5. С. 122–134.
  13. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності: навч. посіб. URL: https://pidru4niki.com/76957/kulturologiya/ukrayinska_lyudina_v_yevropeyskomu_sviti (дата звернення: 12.09.2020).
  14. Ноам Хомский: «Язык помогает нам познавать также, как зрение и слух». *Theory and practice*. URL: <https://theoryandpractice.ru/posts/4221-noam-khomskiy-yazyk-pomogaet-nam-poznavat-mir-tak-zhe-kak-zrenie-i-slukh>
  15. Чивилёв, А. А. Межличностная коммуникация с виртуальными

собеседниками в пространстве современной культуры.
URL: <https://moluch.ru/conf/artcult/archive/195/10338/> (дата
звернення: 12.09.2020).

16. Швидшенко А. В. Слова-паразити у сучасному молодіжному
сленгу. URL: <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2012/2/27.pdf>
(дата звернення: 12.09.2020).

УДК 008:316.75

DOI: 10.18524/2308-3255.2020.26.225314

Концепт «глокализация» и основные современные тенденции лингвокультурного пространства

Николаенко Анна,

канд. филос. наук, доцент кафедры

журналистики, рекламы и медиакоммуникаций

Одесского национального университета имени И. И. Мечникова

e-mail: anna.rain.noise@gmail.com

Статья посвящена анализу основных процессов и тенденций современного лингвокультурного пространства через концепт «глокализация». Определено содержание и специфика данного концепта. Выявлено, что лингвокультурный подход к анализу феномена глобализации дает возможность проследить среди прочих ее аксиологические, ментальные трансформационные процессы. Использование концепта «глокализация» в исследованиях современных языковых тенденций, по мнению автора, предостерегает от риска спекулятивных обобщений и переоценки процессов ассимиляции, гомогенизации и универсализации языка, открывает простор для изучения лингвокультурной гибридации.

Ключевые слова: коммуникация, языковые тенденции, глобализация, глокализация, гибридация.

The concept of «glocalization» and the main modern trends of linguocultural space

Hanna Nikolaienko,

PhD (Philosophy), Associate Professor of the Journalism,

Advertising and Media Communications Chair,

Odessa I. I. Mechnikov National University

e-mail: anna.rain.noise@gmail.com

The article is devoted to the analysis of the main processes of linguocultural space. Methods of conceptual analysis, comparative analysis, synthesis were used for the study. In nowadays culture, there are pretty many linguocultural trends at the intersection of conflict processes that require correct understanding and identifying the connection between global and local phenomena. The concept of glocalization (R. Robetson) is intended to reveal this relationship. The use of the concept of glocalization in studies of modern linguistic trends, according to the author, warns against the risk of speculative generalizations and overestimation of the processes of assimilation, homogenization and universalization of language.

Modern trends of linguocultural space include universalization, gibrization, democratization, infantilization, decrease in the speech standard of public communication, simplification of the sentence structure, transformation of linguistic gender markers. Also problem of the influence of borrowed linguistic components was determined and analyzed (anglicisms in language). Special attention was paid to internet communication. Public e space has its own linguistic peculiarities and trends (internet slang, internet mems, imitation of human language by bots in virtual environment).

Keywords: communication, glocalization, globalization, universalization, gibrization, democratization, infantilization.

References:

1. Yermolenko, S. S. (2006). *Movne modelyuvannya diysnosti i znakova struktura movnih odinit* [Linguistic modeling of reality and the symbolic structure of language units]. Kyiv. 384 p. (accessed: 12.09.2020) [In Ukrainian].
2. Baymusaeva, B. Sh., Zhubay, A. B., Konyirova, A. O. (2018). *Demokratizatsiya yazyika kak primeta vremeni* [Democratization of language as a sign of the times]. URL: <https://scienceforum.ru/2018/article/2018004978> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
3. Baumeyster, A. O. (2021). *Chelovek obestsenivaet i otkazyvaetsya ot togo, chto sdelalo ego chelovekom* [A human devalues and rejects what made him human]. URL: <https://koppel.pro/diary/chelovek-obescenivaet-i-otkazyvaetsya-ot-togo-chto-sdelalo-ego-chelovekom-15586> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
4. Vitgenshtayn, L. (1921). *Logiko-filosofskiy traktat* [Logical-Philosophical Treatise]. URL: <http://w2.ict.nsc.ru/jspui/bitstream/ICT/951/3/vit.pdf> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
5. *Glokalizatsiya: kontseptsii, kharakternyye cherty, prakticheskiye aspekty*. [Glocalization: concepts, characteristics, practical aspects] (2005). *Vestnik Severo-Vostochnogo federalnogo universiteta im. M. K. Ammosova*. Vol. 2. pp. 111–115. [In Russian].
6. Drotyanko, L. G. *Mental'nyy aspekt komunikatsiyi v polikul'turnomu seredovyshchi v umovakh hlobalizatsiyi*. [Mental aspect of communication in a multicultural environment in the context of globalization] (2013). *Visnik Natsionalnogo aviatsiyynogo universitetu. Filosofiya. Kulturologiya*. Issue 2. pp. 5–8. [In Ukrainian].
7. Kozhevnikov, N. N., Pashkevich, N. L. (2005). *Glokalizatsiya: kontseptsii, harakternyye cherty, prakticheskie aspekty* [Glocalization: Concepts, Characteristics, Practical Aspects]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/glokalizatsiya-kontseptsii-harakternye-cherty-prakticheskie-aspekty/viewer> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
8. Kudryavtseva, N. S. (2010). *Ideyi O. O. Potebni v aspektakh hipotezy lnhvistychnoyi vidnosnosti* [O. O. Potebnia's ideas in aspects of the

- hypothesis of linguistic relativity]. URL: http://nbuv.gov.ua › j-pdf › sissm_2011_3_18 (accessed: 12.09.2020) [In Ukrainian].
9. Odegova, O. V. (2017). Globalizatsiya yazika i kulturyi: spetsifika i mesto v sisteme globalnih protsessov sovremennosti [Globalization of language and culture: specificity and place in the system of global processes of our time]. Tomsk: Izdatelskiy Dom Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. pp. 5–20. [In Russian].
  10. Postovalova, V.I. (1999). Lingvokulturologiya v svete antropologichkskoy paradigmyi. Frazeologiya v kontekste kulturyi [Linguoculturology in the light of the anthropological paradigm. Phraseology in the context of culture]. Moscow: Nauka. Pp. 28–31. [In Russian].
  11. Rabzhaeva, M. V. (2002). Gendernaya antropologiya: kontseptualnaya I institutsionalnaya harakteristika [Gender anthropology: conceptual and institutional characteristics]. URL: http://www.jourssa.ru/sites/all/files/volumes/2002_2/Rabzhaeva_2002_2.pdf (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
  12. Solganik, G. Ya. (2010). Sovremennaya yazikovaya situatsiya i tendentsii razvitiya ruskogo yazika [The current language situation and trends in the development of the Russian language]. *Vestnik Moskovskogo universiteta*. Issue 10: Zhurnalistika. Vol. 5. pp. 122–134. [In Russian].
  13. Ukrayins'ka lyudyna v yevropeys'komu sviti: vymiry identychnosti: navch. posib. [Ukrainian person in the European world: dimensions of identity: textbook] (2015). URL: https://pidru4niki.com/76957/kulturologiya/ukrayinska_lyudina_v_yevropeyskomu_sviti (accessed: 12.09.2020) [In Ukrainian].
  14. Noam Homskij: «Yazyk pomogaet nam poznavat' takzhe, kak zrenie i sluh» [Noam Chomsky: “Language helps us to cognize as well as sight and hearing”] (2012). URL: <https://theoryandpractice.ru/posts/4221-noam-khomskiy-yazyk-pomogaet-nam-poznavat-mir-tak-zhe-kak-zrenie-i-slukh> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
  15. Chivilyov, A. A. (2016). Mezhlichnostnaya kommunikatsiya s virtualnyimi sobesednikami v prostranstve sovremennoy kulturyi [Interpersonal communication with virtual interlocutors in the space of

-
- modern culture]. URL: <https://moluch.ru/conf/artcult/archive/195/10338/> (accessed: 12.09.2020) [In Russian].
16. Shvidshenko, A. V. (2012). Slova-paraziti u suchasnomu molodizhnomu slengu [Words-parasites in modern youth slang]. URL: <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2012/2/27.pdf> (accessed: 12.09.2020) [In Ukrainian].